

Tervetuloa sidosryhmätilaisuuteen alueidenkäyttölain uudistamisesta 4.12.2023

Aloitamme klo 9.00

Tämä tilaisuus tallennetaan.

Ohjeet osallistujille:

1. Mykistä oma mikrofoni ja laita kamera pois päältä.
2. Kommentteja voi kirjoittaa chatin kautta
3. Nosta käsi - puheenjohtaja jakaa pyydettyjä puheenvuoroja järjestyksessä.

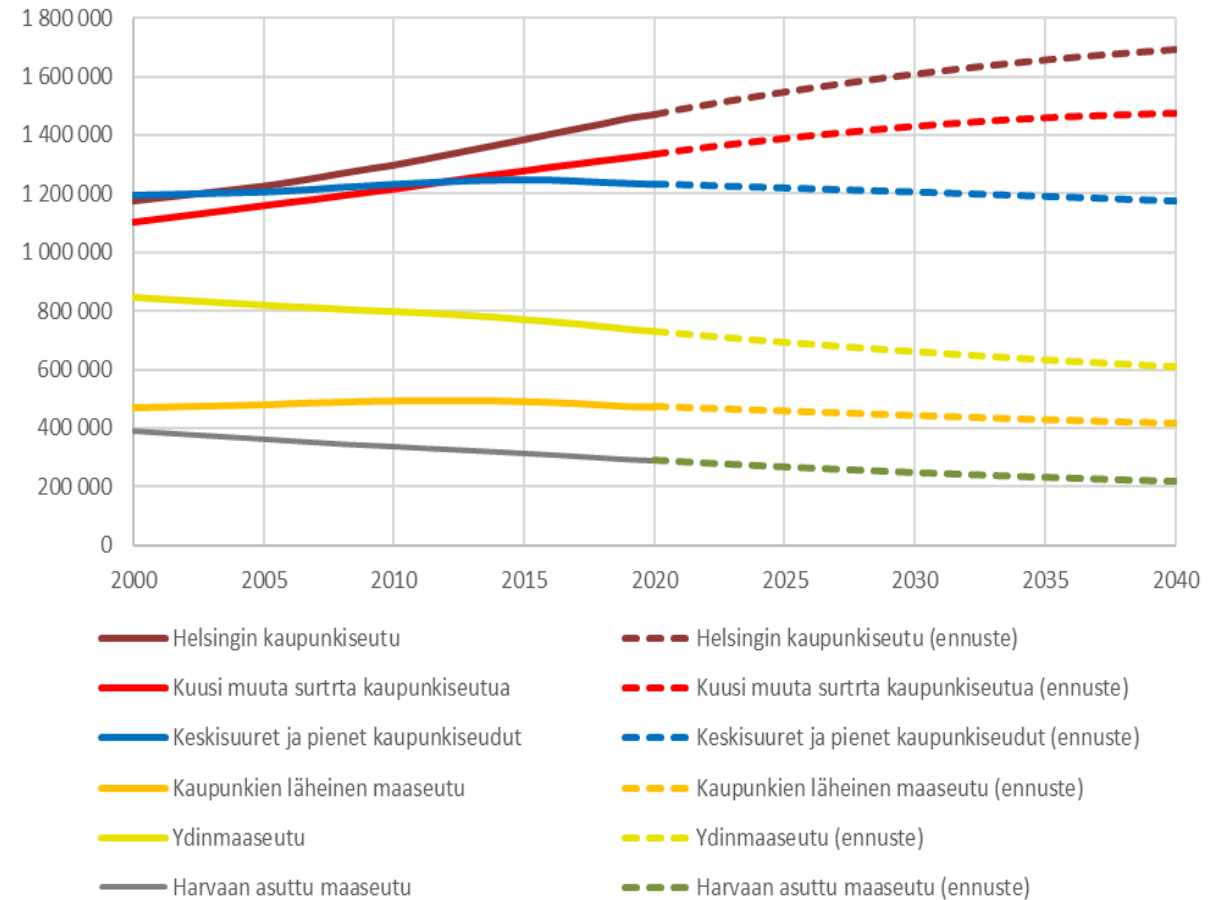
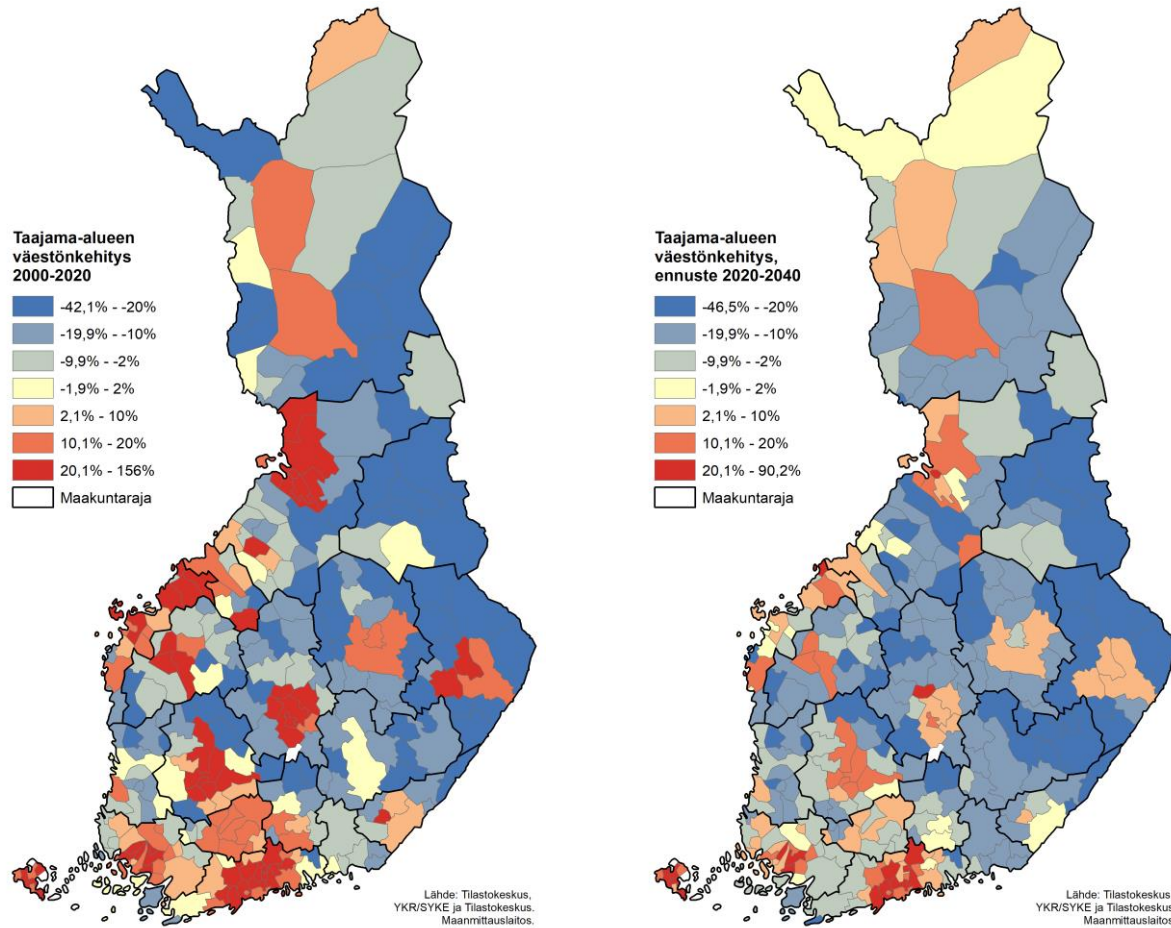
Sidosryhmätilaisuus alueidenkäyttölain uudistuksesta

Ympäristöneuvos Antti Irjala

4.12.2023

Alueidenkäytön tilannekuva

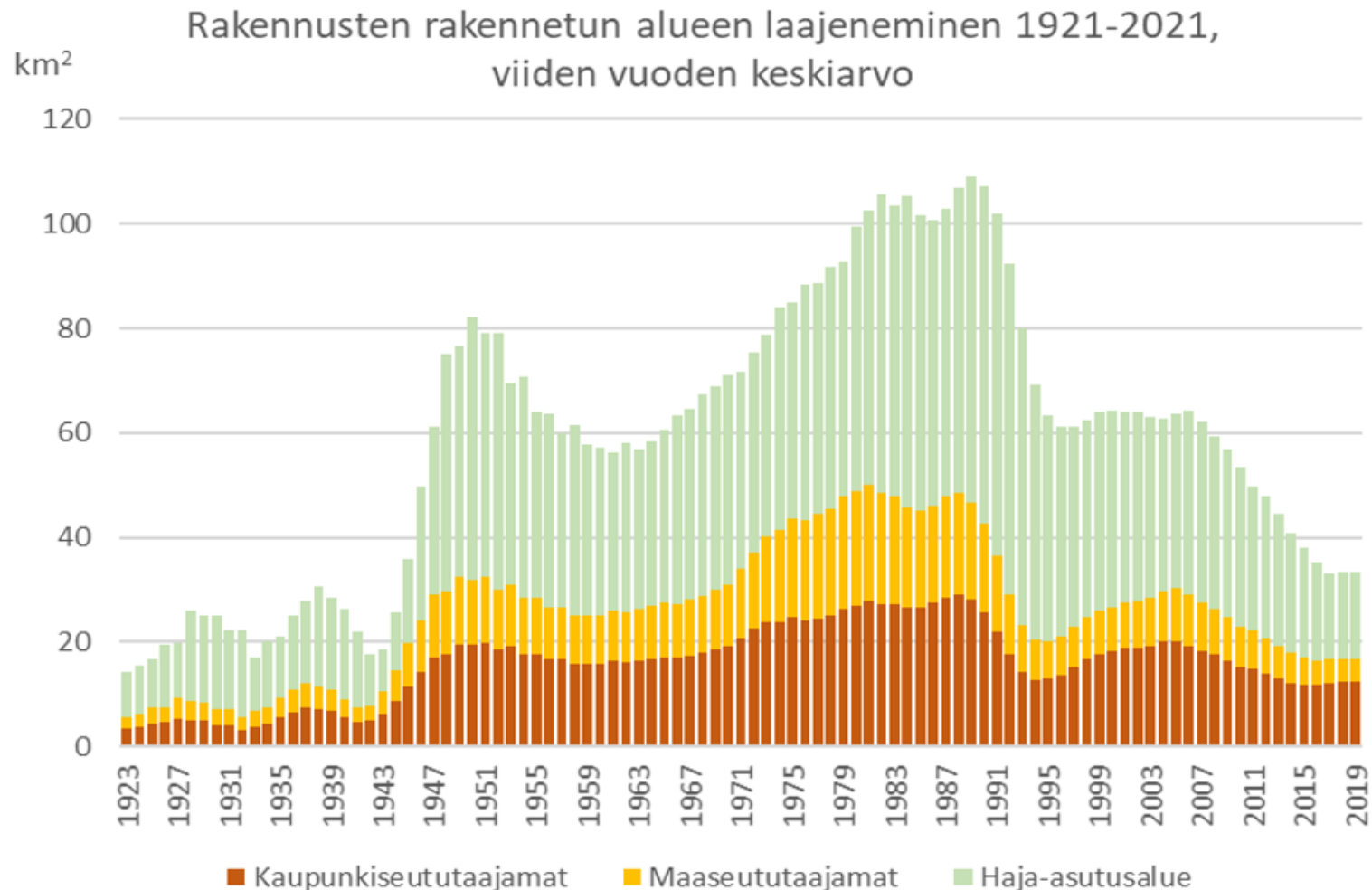
Alueiden eriytymiskehitys jatkuu

Lähde: Alueidenkäytön kehityskuva

<https://ym.fi/alueidenkayton-kehityskuva>

Asemakaavoitus kohdistuu jo kertaalleen kaavoitetuille alueille

Lähde: VTJ/DVV 1/2022, YKR/SYKE ja TK.

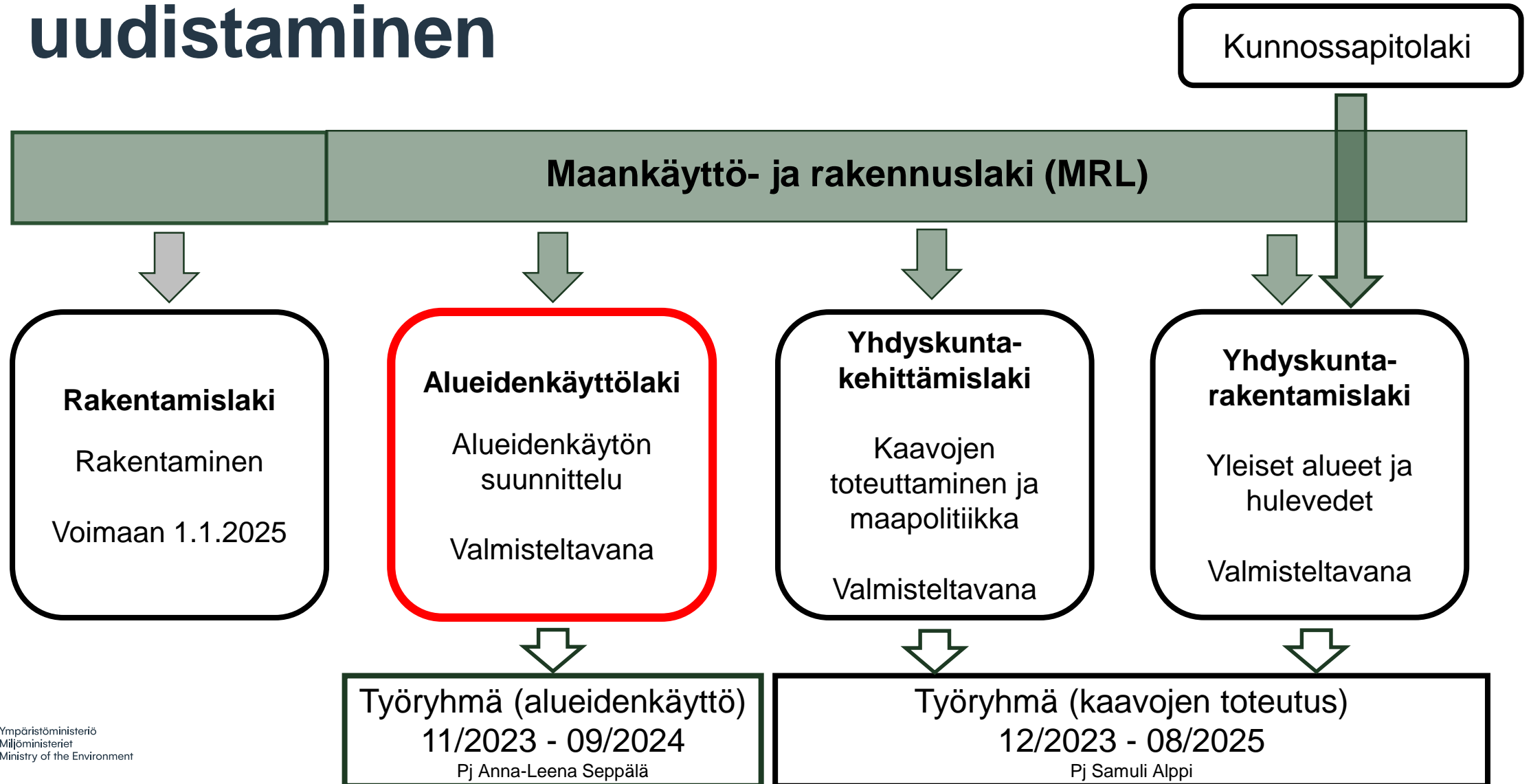
Alueidenkäyttölain uudistamisen organisointi

Alueidenkäyttölaki uudistetaan tällä hallituskaudella

- Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus käynnistettiin keväällä 2018. Ympäristöministeriön ehdotus uudeksi kaavoitus- ja rakentamislainiksi oli lausuntokierroksella loppuvuodesta 2021.
- Eduskunta hyväksyi uuden rakentamislain 1.3.2023. Samassa yhteydessä maankäyttö- ja rakennuslaista kumottiin rakentamista koskevat pykälät ja lain nimi muutettiin alueidenkäyttölainiksi. Tulevaan alueidenkäyttölakiin ei tässä yhteydessä tehty sisällöllisiä muutoksia.
- Rakentamislaki ja maankäyttö- ja rakennuslain muutokset tulevat voimaan 1.1.2025.
- Alueidenkäyttölaki (eli maankäyttö- ja rakennuslakiin jääneet säännökset) uudistetaan tällä hallituskaudella.

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistaminen

Alueidenkäyttölain luvut (MRL)

1 luku Yleiset säännökset
2 luku Viranomaiset
3 luku Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
4 luku Maakunnan suunnittelu
5 luku Yleiskaava
6 luku Kuntien yhteinen yleiskaava
7 luku Asemakaava
8 luku Kaavoitusmenettely ja vuorovaikutus
8 a luku Merialuesuunnittelu
9 luku Kansalliset kaupunkipuistot
9 a luku Vähittäiskauppaa koskevat erityiset säännökset
10 luku Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset
10 a luku Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

11 luku Tonttijako
12 luku Kadut ja muut yleiset alueet
12 a luku Kunnalle yhdyskuntarakentamisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen
13 luku Maan luovuttaminen ja lunastaminen
13 a luku Hulevesiä koskevat erityiset säännökset
14 luku Yleiskaavan ja asemakaavan toteuttamisesta johtuva korvaus
15 luku Kehittämisalueet

24 luku Pakkokeinot ja seuraamukset
25 luku Muutoksenhaku ja viranomaisen oikaisukehotus
26 luku Erinäisiä säännöksiä
26 a luku Valtioiden rajat ylittävät ympäristövaikutukset
27 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Alueidenkäyttölain uudistusta valmisteleva työryhmä

- Työryhmän toimikausi on 10.11.2023–**30.9.2024**.
- **Tehtävänä on valmistella ehdotus uudeksi alueidenkäyttölainsäädännöksi hallituksen esityksen muotoon.**
- Uusi alueidenkäyttölaki muodostuu valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, kaavoitusta ja merialuesuunnittelua koskevista säännöksistä.
- Työryhmässä mukana jäsenet: YM, LVM, MMM, PLM, TEM, VM, ELY-keskus, Suomen Kuntaliitto ry, kaupunkien edustajat (kuutoskaupungit ja seutukaupunkiverkosto), Maakunnan liitto, Saamelaiskäräjät, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Keskuskauppakamari ry, Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat RAKLI ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Rakennusteollisuus RT ry, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Suomen yrittäjät ry sekä työryhmän pysyvät asiantuntijat.

Alueidenkäyttöä koskevat säännökset uudistetaan hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi

- Tavoitteena on antaa hallituksen esitys uudeksi alueidenkäyttölainsiksi **eduskunnalle keväätistuntokaudella 2025.**
- Alueidenkäyttölain uudistaminen tulee sovittaa yhteen valtion aluehallinnon uudistamiseen ja yhden luukun palveluja koskevaan hankkeeseen (YLP) osana kaavoitus-, lupa- ja valitusprosessien sujuvoittamista ja nopeuttamista.
- Työssä selvitetään mahdollisuuksia valtakunnallisesti merkittävien hankkeiden aluesuunnitelmien toteuttamisen sujuvoittamiseen.
- Työryhmän tulee huolehtia vuorovaikutuksesta keskeisten toimijoiden ja sidosryhmien kanssa.

Alueidenkäyttölakia koskevia hallitusohjelmakirjauksia

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmä ja kaavat

- Hallitus laatii alueidenkäyttölain, joka edistää tarkoituksenmukaista maankäyttöä, hyvää elinympäristöä, kaavoituksen sujuvuutta, kaupunkien ja kuntien kasvua, riittävää asuntotuotantoa, alueiden elinvoimaisuutta, yritysten kilpailukykyä ja Suomen houkuttelevuutta investointikohteena. Varmistetaan maankäyttöä ja rakentamista koskevan lainsäädännön yhteensopivuus. Sitoudutaan siihen, ettei kaavatasojen lukumäärä kasva.
- **Kevennetään maakuntakaavan yksityiskohtaisuutta ja oikeusvaikutteisuutta osana maankäytön suunnittelujärjestelmää.**
- Mahdollistetaan yleiskaavan tai osayleiskaavan ja asemakaavan samanaikainen valmistelu.

Hallituksen tavoitteena on sujuvoittaa ja nopeuttaa kaavoitus-, lupa- ja valitusprosesseja

- Tavoitteen toteuttamiseksi hallitus uudistaa maankäytön ja rakentamisen sääntelyä sekä purkaa normeja.
- Hallitus uudistaa kaavoitus-, rakennus- ja ympäristölupaprosesseja koskevia valituskäytäntöjä siten, että samasta asiasta voisi valittaa hallinto-oikeuteen vain kerran.
- **Selvitetään keinoja puuttua kaavoista ja rakennusluvista tehtyjen valitusten määrään ja nopeuttaa valitusten käsittelyä.** Selvitetään esimerkiksi mahdollisuutta tarkentaa valitusoikeuden edellytyksiä.
- Kansalaisten osallistumismahdollisuuksista ja oikeusturvasta huolehditaan. Toimivaan oikeusturvaan kuuluu myös muutoksenhaku kohtuullisessa ajassa. Viranomaisten keskinäisiä valitusoikeuksia rajoitetaan nopealla aikataululla.

Kumppanuuskaavoitus ja maanomistajan aloiteoikeus

- Alueidenkäyttölakiin kirjataan **maanomistajan aloiteoikeus yleis- ja asemakaavalle**. Asetetaan kunnille velvollisuus käsitellä aloite laissa säädetyssä määräajassa. Kunnan on annettava ratkaisu kaavoitusaloitteeseen monijäsenisen toimielimen päätöksellä.
- Alueidenkäyttölakiin **kirjataan prosessi kumppanuuskaavoituksesta**, jossa kunta antaa maanomistajalle mahdollisuuden kehittää yleis- tai asemakaavaa kunnan ohjauksessa kunnan kaavoitusmonopolia rikkomatta.

Aurinko- ja tuulivoima

- **Edistetään aurinkovoimainvestointeja** maankäytön kannalta sopiville paikoille yhtenä keinona tasapainottaa uusiutuvan sähköntuotannon ajallista vaihtelua. Aurinkovoimarakentamista ohjataan rakennettuun ympäristöön, turvetuotannosta vapautuneille alueille ja joutomaille pyrkien välttämään tuotannossa olevien peltojen ja metsämaan merkittävä käyttö aurinkovoimaan. Hallitus varmistaa, että aurinkoenergiapuistojen sääntely- ja lupaprosessit ovat yhtenäisiä, joustavia ja ennustettavia koko maassa.
- Lisäksi **hallitusohjelmaan sisältyy useita tuulivoimaa koskevia kirjauksia.**

Teollisuuspuistot

- Sisällytetään alueidenkäyttölakiin mahdollisuus kaavoittaa teollisuuspuistoja, jotka luovat etukäteen tiedossa olevat reunaehdot maankäytölle ja nopeuttavat maankäytön prosessien ohella **muutakin ympäristölainsäädäntöön perustuvaa luvitusta**.
- Teollisuuspuistoista tehdään yksi keino sujuvoittaa investointeja Suomeen. Teollisuuspuistolla tarkoitetaan muuta kuin tuulivoimaa varten rakennettua teollisuuden ja teolliseen toimintaan liittyvien toimintojen kaavaan merkittyä keskittymää

Ilmastonmuutos, liikkuminen ja MAL-sopimukset

- **Ilmastonmuutoksen vastaisten toimien ja päästövähennystoimien lisäksi** edistetään toimia, joilla **parannetaan yhteiskunnan kykyä sopeutua ilmastonmuutokseen.**
- Maankäytön lainsäädäntöä uudistettaessa **huomioidaan liikkumisen edistäminen.**
- Laaditaan MAL-sopimukset jatkossa pidempiaikaisiksi ja aidossa kumppanuudessa valtion ja kaupunkiseutujen välillä. **Kirjataan MAL-sopimuskäytäntö lakiin yhteistyövelvoitteena** maankäytön ja rakentamisen sääntelyn uudistamisen yhteydessä.

Muut hallitusohjelman kirjaukset ja lain ajantasaisuutta koskevat asiat

- Maankäyttösopimuksia koskevaa lainsäädäntöä selkeytetään ja kunnossapitolainsäädäntö päivitetään vastaamaan tämän päivän tarpeita.
- Esillä olleiden hallitusohjelmakirjausten lisäksi hallitusohjelmassa on useita muita alueidenkäyttölakia ainakin välillisesti koskevia kirjauksia.
- Hallitusohjelman lisäksi työryhmässä käsitellään muita lain ajantasaisuutta koskevia asioita, joita ovat muun muassa saamelaisten oikeudet ja maailmanperintökohteet.

Työryhmän kaavojen toteuttamisen ja katujen kunnossapidon lainsäädännön uudistamista varten

- Työryhmän toimikausi on 1.12.2023–**31.8.2025**.
- Tavoitteena on ajantasaistaa kuntien maapolitiikkaa, kaavojen toteuttamista ja katujen ja muiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoa koskeva sääntelykokonaisuus ja toteuttaa hallitusohjelman asiaa koskevat kirjaukset.
- Työryhmän tehtävänä on valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus uudesta lainsäädännöstä. Tavoitteena on toteuttaa valmistelu niin, että hallituksen esitys on mahdollista antaa **eduskunnalle kevädistuntokaudella 2026**.

Kiitos!

<https://ym.fi/alueidenkayton-lainsaadannon-uudistus>

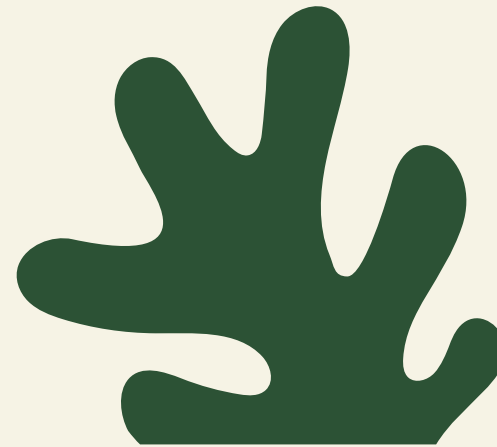

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

Hallitusohjelman tavoitteena on sujuvoittaa ja nopeuttaa kaavoitus-, lupa- ja valitusprosesseja. Miten tämä tavoite tulisi käytännössä toteuttaa alueidenkäyttölain uudistamisessa?

Millaisia muita sisällöllisiä muutostarpeita alueidenkäyttölain uudistamiseen liittyy?

Muut alueidenkäyttölain uudistamiseen liittyvät näkemykset ja kommentit?

Kiitos osallistujille!

Tilaisuuden tallenne ja materiaalit tulevat saataville Nextcloud-palveluun. Lähetämme ilmoittautuneille linkin alustalle.

Hyvää loppuvuotta!

